

22.11.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

FinELibin ohjausryhmän kokous 29.11.2019

Aika perjantaina 29.11.2019 klo 13-16
Paikka Kansalliskirjasto, Päärakennus, Yliopistonkatu 1, 2. krs, C222, Fabiania-kokoushuone
Läsnä Riitta Pyykkö, vararehtori, Turun yliopisto, puheenjohtaja
Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut
Tuula Hämäläinen, Team Leader, Knowledge Solutions, VTT
Lea Kauppi, pääjohtaja, Suomen ympäristökeskus
Eeva Klinga-Hyöty, tietopalvelupäällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Kristiina Kontiainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Tarja Koskimies, kirjastonjohtaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Anne Luoto-Halvari, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Jukka Määttä, rehtori, Humanistinen ammattikorkeakoulu
Virva Nousiainen-Hiiri, toimistopäällikkö, Helsingin kaupunginkirjasto
Liisa Rossi, järjestelmä- ja verkkopäällikkö, Kuopion kaupunginkirjasto
Tapani Sainio, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Sirpa Suonpää, johtava asiantuntija, tietopalvelu, Luonnonvarakeskus
Pia Södergård, överbibliotekarie, Åbo Akademi
Kimmo Tuominen, ylikirjastonhoitaja, Helsingin yliopisto

Poissa

Asiantuntijat Ari Alkio, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib, sihteeri
Paula Mikkonen, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Iina Peltonen, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib

Esittelijä Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö, Kansalliskirjasto/FinELib

Esityslista

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys:

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa osallistujat.

Hyväksyttäneen esityslista.

Tiedoksi ed. kokouksen hyväksytty pöytäkirja (Liite 1).

Päätös:

2. FinELibin tulevaisuuden visio 2025

FinELibin tulevaisuuden visiota kaudelle 2021-2030 on tehty FinELibin ohjausryhmän ja visiointia varten perustetun projektiryhmän voimin. Työhön ovat osallistuneet konsortion jäseniä visiointityöpajassa sekä kommentoimalla visiointityön tuloksia. FinELib-konsortion ja Finnan visioita on työstetty yhteisissä työpajoissa.

22.11.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Työskentelyn kuluessa todettiin, että toimintaympäristö on niin nopeassa muutosvaiheessa, että tässä vaiheessa ei kyetä visioimaan tulevaisuutta kymmenen vuotta eteenpäin. Tämä vuoksi päädyttiin siihen, että linjaukset tehdään vuodelle 2025 ja ennen 5-vuotiskauden päättymistä arvioidaan uudelleen toimintaympäristöä ja linjauksia seuraavaksi viideksi vuodeksi.

Esitys:

Ohjausryhmä ottaa kantaa valittuihin painopisteisiin, tahtotilaan ja perustehtävään. Mihin suuntaan ohjausryhmän mielestä tehtyä työtä pitää vielä terävöittää? Voidaanko ehdotus hyväksyä konsortion tulevan viiden vuoden linjauksiksi? (Liite 2.)

Päätös:

3. FinELib-sopimukset avoimen julkaisemisen näkökulmasta

FinELib-konsortio on viimeisten vuosien aikana neuvotellut kustantajien kanssa sopimuksia, jotka kattavat pääsyn lehtiin ja avoimen julkaisemisen. Sopimuksissa avoin julkaiseminen toteutuu eri tavalla, riippuen mm. ajankohdasta milloin sopimukset on solmittu.

Konsortio on kerännyt tietoa sopimuksista mm. julkaisumäärien ja kustannusten osalta (Liite 3). Sopimusten vaikuttavuuden ja konsortion tavoitteiden toteutumisen arviointi edellyttää systemaattista datan keruuta sopimuksittain.

Esitys:

Ohjausryhmä ottaa kantaa, mitä dataa konsortion tulisi kerätä sopimusten arviointia varten ja vaikuttavuuden osoittamiseksi.

Päätös:

4. Kustannustenjakotyöryhmä

Osaan FinELibin lehtipaketeista on sovellettu vuodesta 2002 lähtien konsortion kustannustenjakomallia. Kustannustenjakomallilla haluttiin jakaa aineiston kustannukset konsortion sisällä oikeudenmukaisesti seuraavien periaatteiden mukaan: tasapuolisuus, perustuu faktoihin, yksinkertaisuus ja läpinäkyvyys, aineistot kunkin organisaation tarpeen mukaan. Mallia on sovellettu pääasiassa kokotekstiaineistoihin, joiden hinta on perustunut painettujen lehtien tilauskantaa. Mallissa kustannukset jaetaan käyttötilastojen ja käyttäjämäärien perusteella.

Vuonna 2019 kustannustenjakomallia sovelletaan edelleen neljään aineistoon (Sage, Wiley, Emerald ja Springer). Avoimen julkaisemisen tultua mukaan sopimusneuvotteluihin, on konsortiossa noussut tarve tarkastella uudelleen sitä miten aineisto- ja julkaisukustannuksia konsortiossa jaetaan. Tarkastelussa on otettava huomioon julkaisemisen rahoitus. Kustannustenjakoon liittyviä tarpeita ja pohdintoja on myös muissa maissa.

Esitys:

22.11.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Ohjausryhmä nimeää työryhmän, joka tekee ehdotuksen konsortion kustannustenjaon kehittämisestä, asettaa työryhmälle tavoitteet ja aikataulun. Työryhmän tulee edustaa riittävän monipuolisesti konsortion jäseniä ja ryhmässä tulee olla asiantuntemusta tutkimuksen rahoituksesta ja aineisto- ja julkaisukustannuksista.

Päätös:

5. Avoimen tieteen tukipalvelut ja niiden rahoitus

Avoimen tieteen tukemiseksi on syntynyt kansainvälisiä infrastruktuureita. Monet palveluista ovat jo oleellinen osa myös suomalaisten organisaatioiden avoimen tieteen palveluja. Organisaatioiden kannalta on tärkeää, että palveluiden pysyvyys on turvattu. Palveluita on rahoitettu tukimaksuilla tai määräaikaisella rahoituksella. Palveluiden pysyvyyden turvaamiseksi on perustettu avoimen tieteen palveluiden yhteenliittymä The Global Sustainability Coalition for Open Science Services (SCOSS, <https://scoss.org/>), jonka tarkoituksena on helpottaa palveluiden kestävä rahoitusta. Palveluita joita SCOSSin kautta tällä hetkellä rahoitetaan ovat DOAJ ja SherpaRomeo.

Esitys:

Keskustellaan siitä, miten konsortio voi tukea SCOSSin kautta avoimen tieteen infrastruktuureja.

Päätös:

6. Aineistohankintatilanne

Esitys:

Arja Tuuliniemi ja FinELibin asiantuntijat esittelevät aineistohankintatilanteen. Keskustellaan esittelystä.

Päätös:

7. Muut asiat

8. Tiedotusasiat

8.1. Suomen Akatemian tiekartta – FinELibin hankehakemus

8.2. OA2020 – tilannekatsaus <https://oa2020.org/progress-report-nov2019/>

9. Seuraava kokous

10. Kokouksen päättäminen

LIITTEET

Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja tiedoksi
(https://www.kivi.fi/download/attachments/41027142/Ohjausryhma_poytakirja_03-19.pdf?version=1&modificationDate=1572962397492&api=v2)

22.11.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Liite 2. Luonnos FinELib-konsortion visioksi 2025

Liite 3. FinELibin lehtipakettisopimuksista kerättyä dataa